

2021-10-25

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande på remiss - Artskyddsutredningens betänkande SOU 2021:51 Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar (M2021/01219)

Svenska Rovdjursföreningen (SRF) har getts möjlighet att yttra sig över Artskyddsutredningens betänkande 2021:51 Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar, volym 1 och 2.

Det är uppenbart att utredningen har haft ett ambitiöst anslag och tagit fram ett imponerande underlag på kort tid, som redovisas på drygt 1 700 sidor. Utredningens uppdrag har dock varit kraftigt avgränsat. Nuvarande artskyddsförordning ligger under miljöbalken, som är relativt ny och som vid dess tillkomst skulle samla alla lagar som berör vår natur och miljö. Det är kanske ingen slump att bl.a. jaktlagen och skogsvårdslagen inte inkorporerades i miljöbalken, liksom flera andra näringsrelaterade lagar som fiskelagen och rennäringslagen. Försvårande är också att miljöbalken och EU:s livsmiljödirektiv hanteras av miljödepartementet medan jaktlagstiftningen, skogsvårdslagen m.fl. lagar hanteras av näringsdepartementet.

SRF menar

- att det är anmärkningsvärt att Konungariket Sverige efter 26 års medlemskap i EU fortfarande inte införlivat livsmiljö- och fågeldirektivet i den nationella lagstiftningen på ett klart och precist sätt,
- att dessa direktiv har ofullständigt och i omgångar implementerats i jaktförordningen och artskyddsförordningen, vilket försvårar hur de kan tolkas,
- att skyddet av arter utanför skyddade områden är svagt och tillämpningen av relevanta lagrum otydlig,
- att tillsyn av arter och områden i Sverige är i det närmast obefintlig, vilket även gäller skyddade arter och områden.

SRF ser dock att Artskyddsutredningens arbete och förslag kan förbättra arbetet med artskydd och biologisk mångfald i landet. Sverige har internationellt tidigare uppfattats som ett föregångsland för att skydda djur och natur, som under senare år fått allvarliga törnar. Det är hög tid att Sverige återtar en ledande position i EU och internationellt. De flesta "svenska" fågelarter tillbringar merparten av sina liv i andra länder i Europa och Afrika och arbetet med art- och naturskydd är i högsta grad gränsöverskridande.

Svenska Rovdjursföreningen

Föreningen vill framhålla att Artskyddsutredningen har gjort ett gediget arbete och utredningens förslag harmoniserar bättre med EU:s direktivs andemeningar och även med våra grannländers i många fall "modernare" lagstiftning på detta område.

SRF menar att föreslagna kompletteringar och preciseringar i miljöbalken är bra (s. 79-131). Likaså den föreslagna ändringen i 29 kap. 2 b § att tidigare benämnda artskyddsbrott nu föreslås heta fridlysningsbrott.

SRF vill påpeka att då det gäller föreslagna ändringar i miljöbalken hänvisas på många ställen till jaktlagen och att det där finns motsvarande skrivningar, vilket inte är korrekt. Hänvisningar görs: 8 kap. 2 § (s. 80), 9 och 10 §§ (s. 81), 11 § (s. 82), 12 § (s. 83), 13 § (s. 84), 14 § (s. 85), 14 a och 14 b §§ (s. 85), 15 § (s. 86), 17 b § (s. 89), 24 §, punkt 2 (s. 96), 26 §, punkt 1 (s. 98), 28 §, punkt 1 (s. 99), 29 kap. 2 d § (s. 112), 2 e § (s. 115), 2 f §, punkt d (s. 116, 117, 119), 2 g § (s. 120), 2 h § (s. 121), 2 j § (s. 123), 2 k § (s. 124), 2 l § (s. 125), 2 m § (s. 126).

Föreningen vill dock understryka att skrivningarna i jaktlagen inte harmonierar med de skrivningar som finns och nu föreslås i miljöbalken, varför det finns uppenbar risk att nu föreslagna preciseringar och skärpningar inte får avsedd effekt då det gäller vilda fåglar och däggdjur.

Enligt utredningens direktiv ska utredningen undersöka möjligheten att införa ett skadestånd vid artskyddsbrott. Syftet med ett sådant skadestånd skulle, dels vara att ersätta skadan av brottet, dels synliggöra samhällets ansträngningar för att bevara arter och naturområden och syfta till att ersätta skadan som i det enskilda fallet har uppstått på grund av brottsliga gärningar (s. 806).

SRF ser det därför som mycket värdefullt att ändringar föreslås även i jaktlagen. Där tillägg föreslås i lagens 3 och 48 §§ (s. 133) och även i lag om straff för smuggling (s. 138) att ett "artvärde" ska tas ut.

SRF ser det som mycket tillfredsställande att "artvärden" efter finsk modell föreslås för djur och växter i den nya paragrafen 12 c under 29 kap. (s. 130).

SRF menar att sådana "artvärden" för däggdjur och fåglar ska kunna fastställas utan tidsutdräkt, eftersom sådana redan tillämpats i grannlandet – tillika EU-landet – Finland för djur och växter sedan 2002 och för "jaktbara arter" sedan 2010.

Dessa riktvärden (artvärden) underlättar och effektiviserar domstolarnas behandling av förseelser av artskyddsbrott (fridlysningsbrott) och medför också att denna typ av brottslighet minskar, då de relativt höga beloppen rimligen är avskräckande för flertalet potentiella förövare.

I tabellerna nedan ges några exempel från Finland på kostnader på relevanta arter där illegal jakt och förföljelse även förekommer i vårt land.

Svenska Rovdjursföreningen

Tabell 1. Riktvärden i euro (€) för fridlysta djur som används av finska domstolar. Här ges några exempel på relevanta arter samt ekorre som jämförelse.

Källa: Jord- och skogsbruksministeriets förordning 241/2010.

Art	Ung individ	Vuxet djur, lägsta värde	Vuxet djur, högsta värde	Förordning
Varg	4 500 €	6 100 €	9 100 €	241/2010
Björn	4 500 €	8 200 €	15 500 €	241/2010
Järv	5 500 €	8 200 €	16 500 €	241/2010
Lodjur	1 100 €	1 400 €	2 100 €	241/2010
Ekorre		100 €		241/2010

Tabell 2. Riktvärden i euro (€) för fridlysta fåglar som används av finska domstolar. Här ges några exempel på relevanta arter samt kungsfågel som jämförelse.

Källa: Miljöministeriets förordning 9/2002.

Art	Vuxna och ungar	Förordning
Kungsörn	4 877 €	9/2002
Havsörn	7 400 €	9/2002
Jaktfalk	6 391 €	9/2002
Kungsfågel	17 €	9/2002

9.17 Tillsyn enligt miljöbalken (s. 859)

Utredningen föreslår att flera myndigheter ges ytterligare uppdrag kopplade till miljöbalken och då inte minst länsstyrelserna. Samtidigt påverkas även annan lagstiftning, som jaktlagstiftningen av arbetet med artskydd. All tillsyn är mycket eftersatt i Sverige och då det gäller jaktlagstiftningen så har inte länsstyrelserna ett uttalat tillsynsansvar även om de kan utse jakttillsynsmän (42 § jaktlagen).

SRF har vid två tillfällen under senare år undersökt hur många tillsynsmän som förordnats av länsstyrelserna och senast i januari 2020. Då fanns det 124 förordnade jakttillsynsmän i Sverige. I november 2016 fanns det 230 förordnade jakttillsynsmän. Alltså en minskning på drygt 100 på fyra år. Av de 124 var 75 förordnade länsstyrelsetjänstemän och resterande 49 var markägare/jägare. I de nio län som ingår i det södra Rovdjursförvaltningsområdet fanns det bara en (1) jakttillsynsman 2020. Se gärna SRF:s tidning Våra Rovdjur nr 1. 2020.

Tillsyn, uppföljning och utvärdering av gällande bestämmelser är mycket eftersatt i vårt land. Det gäller såväl inom naturskyddade områden som generellt i vårt land. SRF menar att på denna punkt måste det ske en avsevärd uppryckning. Uppenbart är att länsstyrelsernas ledningar inte finner tillsynsansvaret på myndigheten som tilltalande, varför den verksamheten inte ges den prioritet som krävs. Här bör Sverige snegla mot Norge och deras Statens naturoppsyn, SNO, som nu varit i drift i flera decennier. Där är verksamheten decentraliserad, men med en centralt nationellt ansvar myndighet.

Svenska Rovdjursföreningen

Magnus Orrebrant
ordförande

Svenska Rovdjursföreningen

Tegelviksslingan 26, 116 45 Stockholm | tel 08-441 41 17 | info@rovdjur.se
www.rovdjur.se | org.nr 883202-3264 | bg 5509-3876 | pg 149 42-7